

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Humanistyka wobec wyzwań współczesności		8.0.12586	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Etnofilologia kaszubska	forma	stacjonarne
		moduł	język kaszubski w praktyce kulturowej, nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Monika Żółkoś; dr Anna Filipowicz, profesor uczelni; dr Martyna Wielewska-Baka; dr hab. Feliks Tomaszewski, profesor uczelni; dr Maciej Dajnowski; dr hab. Mariusz Kraska, profesor uczelni; dr Magdalena Horodecka, profesor uczelni; dr Katarzyna Szalewska, profesor uczelni; dr Artur Nowaczewski; prof. dr hab. Ewa Graczyk; dr hab. Maciej Michalski, profesor uczelni; dr hab. Kwiryna Ziemia, profesor uczelni; prof. dr hab. Zbigniew Majchrowski			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Ćw. audytoryjne		Semestr 5:	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - udział w zajęciach;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		15 godzin - przygotowanie do zajęć (samodzielne czytanie literatury);	
Liczba godzin		5 godzin - wykonanie projektu zaliczeniowego.	
Ćw. audytoryjne: 30 godz.		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków) - Dyskusja - Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny) - Praca w grupach 		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru 	
		Podstawowe kryteria oceny	

Student otrzymuje zaliczenie na podstawie przygotowania do zajęć i aktywnego w nich udziału, a także zrealizowania przezeń projektu lub prezentacji, będących analizą wybranego problemu dotyczącego przemian ponowoczesności w perspektywie humanistycznej.

Na ocenę 3: student zna podstawowe zagadnienia związane z problematyką zajęć, potrafi przywołać autorów poszczególnych koncepcji odnoszących się do wyzwań współczesności oraz omówić ogólnie ich stanowiska.

Na ocenę 4: student potrafi zrekonstruować oraz szczegółowo przedstawić mapę problemów omawianych na zajęciach oraz przygotować prezentację będącą "analizą przypadku" odnoszącego się do jednego z omawianych zagadnień.

Na ocenę 5: student poddaje krytycznej i wnikliwej lekturze zarówno utwory omawiane na zajęciach, jak i teksty o charakterze uzupełniającym. Odwołuje się swobodnie do problematyki zajęć i potrafi ją samodzielnie rozszerzać poszukując prac badaczy spoza listy lektur. Jest w stanie stworzyć projekt wykorzystując omawiane metodologie i stanowiska do analizy wybranego przez siebie przypadku, który przedstawiony zostanie w bogatym kontekście kulturowym oraz społecznym.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	aktywne uczestnictwo w dyskusji	praca zaliczeniowa
	Wiedza	
K_W01	+	+
K_W13	+	+
	Umiejętności	
K_U01	+	+
K_U05	+	+
K_U16	+	+
	Kompetencje społeczne	
K_K01	+	+
K_K10	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Celem zajęć jest zapoznanie z humanistycznymi dyskursami pozwalającymi zrozumieć przemiany społeczne, polityczne oraz technologiczne zachodzące w XXI wieku.

Treści programowe

Antropocen - kulturowe, filozoficzne i społeczne wykładnie nowej epoki geologicznej; kryzys antropocentryzmu; humanistyka środowiskowa; nowe filozofie "natury" (*naturokultura*, natura zsocjalizowana); "ekologia głęboka"; kryzys wiedzy eksperckiej; między technooptymizmem a krytyką nowych technologii; ponowoczesne wykładnie kondycji Innego; wobec "postprawdy" - teorie spiskowe, fake-newsy, "bańki informacyjne"; Choroba jako metafora, czyli humanistyka w świetle pandemii Covid-19; ontologia martwego ciała w dobie kryzysu planetarnego; nowa materialność i OOO (*Object-Oriented Ontology*); Ponowoczesne dyskursy emancypacyjne (płeć, kolor skóry, etniczność); trans-humanizm i posthumanizm.

Wykaz literatury**Literatura:**

- Applebaum Anne, Zmierzch demokracji. Zwodniczy powab autorytaryzmu, przeł. P. Tarczyński, Warszawa 2020.
- Bakke Monika, *Bio-transfiguracje. Sztuka i estetyka posthumanizmu*, Poznań 2010.
- Bąkiewicz Katarzyna, *Fake-news. Produkt czasów postprawdy*, Warszawa 2020.
- Bauman Zigmunt, *Obcy u naszych drzwi*, przeł. W. Micer, Warszawa 2016.
- Bendyk Edwin, *W Polsce, czyli wszędzie. Rzecz o upadku i przyszłości świata*, Warszawa 2020.
- Benhabib Seyla, *Prawa innych. Przybysze, rezydenci i obywatele*, przeł. M. Filipczuk, Warszawa 2015.
- Beylin Marek, *Klimat. Lewica. Siostrzeństwo. Rewolucje trwają (kontrewolucje też)*, Warszawa 2021.
- Bińczyk Ewa, *Epoka człowieka. Retoryka i marazm antropocenu*, Warszawa 2018.
- Bobako Monika, *Islamofobia jako technologia władzy: studium z antropologii politycznej*, Kraków 2017.

- Butler Judith, *Ramy wojny: kiedy życie godne jest oplakiwania?*, przeł. A. Czarnacka, Warszawa 2011.
- Butler Judith, *Walczące słowa: mowa nienawiści i polityka performatywu*, przeł. A. Ostolski, Warszawa 2010.
- Butler Judith, *Zapiski o performatywnej teorii zgromadzeń*, przeł. J. Bednarek, Warszawa 2016.
- Collins Harry, *Czy wszyscy jesteśmy ekspertami?*, przeł. E. Bińczyk i J. Grygieńć, Warszawa 2018.
- Czaja Dariusz, *Zwierzęta w klatce (języków)*, "Konteksty. Polska Sztuka Ludowa" 2009, nr 4.
- Domańska Ewa, *Nekros. Wprowadzenie do ontologii martwego ciała*, Warszawa 2017.
- Eddo-Lodge Reni, *Dlaczego nie rozmawiam już z białymi o kolorze skóry*, przeł. A. Sak, Kraków 2018.
- Eyal Nadav, *Rewolta*, przeł. M. Sommer, Warszawa 2021.
- Farrier David, *O śladach, jakie zostawimy. Za milion lat od teraz*, przeł. A. Gomola, Kraków 2021.
- Fiedorczyk Julia, *Cyborg w ogrodzie*, Gdańsk 2015.
- Foer Jonathan Safran, *Klimat to my: ratowanie planety zaczyna się przy śniadaniu*, przeł. A. Wojtasik, Warszawa 2020.
- Fry Hannah, *Hello World. Jak być człowiekiem w epoce maszyn*, przeł. S. Musielak, Kraków 2019.
- Goffman Erving, *Piętno. Rozważania o zranionej tożsamości*, przeł. Dzierżyńska, J. Tokarska-Bakir, Gdańsk 2005.
- Graff Agnieszka, *Świat bez kobiet. Płeć w polskim życiu publicznym*, Warszawa 2011.
- Harari Yuval Noah, *21 lekcji na XXI wiek*, przeł. M. Romanek, Kraków 2018.
- Harari Yuval Noah, *Homo deus. Krótka historia jutra*, przeł. M. Romanek, Kraków 2018.
- Harford Tim, *Jak ogarnąć świat i odróżnić fakty od wyobrażeń*, przeł. P. Grzegorzewski, Kraków 2021.
- Harman Graham, *Traktat o przedmiotach*, przeł. M. Rychter, Warszawa 2013.
- Kahneman Daniel, *Pułapki myślenia. O myśleniu szybkim i wolnym*, przeł. P. Szymczak, Poznań 2019.
- Kapuściński Ryszard, *Ten Inny*, Kraków 2006 lub 2013.
- Keyes Ralph, *Czas postprawdy. Nieszczerość i oszustwa w życiu codziennym*, przeł. P. Tymanek, Warszawa 2017.
- Krastew Iwan, *Demokracja: przeproszamy za usterki*, przeł. M. Sutowski, Warszawa 2015.
- Krastew Iwan, *Nadeszło jutro. Jak pandemia zmienia Europę*, przeł. M. Sutowski, Warszawa 2020.
- Krytyka Polityczna, nr 22/2010: Przemoc.
- Magnason Andri Snaer, *O czasie i wodzie*, przeł. J. Godek, Kraków 2020.
- Markowski Michał Paweł, *Wojny nowoczesnych plemion: spór o rzeczywistość w epoce populizmu*, Kraków 2019.
- Marzec Andrzej, *Antropocień. Filozofia i estetyka po końcu świata*, Warszawa 2021.
- Michniewicz Tomasz, *Chwilowa anomalia. O chorobach współistniejących naszego świata*, Kraków 2020.
- Migranci, migracje. O czym warto wiedzieć, by wyrobić sobie własne zdanie, pod red. H. Thiollet, przeł. M. Szczurek, Kraków 2017.
- Nowa humanistyka. Zajmowanie pozycji, negocjowanie autonomii*, pod red. P. Czaplińskiego, R. Nycza i in., Warszawa 2017.
- Nycz Ryszard, *Kultura jako czasownik: sondowanie nowej humanistyki*, Warszawa 2017.
- Olsen Bjørnar, *W obronie rzeczy. Archeologia i ontologia przedmiotów*, przeł. B. Shallcross, Warszawa 201
- Schneider Rebecca, *Pozostaje performans*, przeł. M. Borowski i M. Sugiera, Kraków 2020.
- Solnit Rebecca, *Matka wszystkich pytań*, przeł. B. Kopiec-Umiastowska, Kraków 2021.
- Stawiszyński Tomasz, *Co robić przed końcem świata*, Warszawa 2021.
- Stawiszyński Tomasz, *Ucieczka od bezradności*, Kraków 2021.
- Sugiera Małgorzata, *Nieludzie. Donosy ze sztucznych natur*, Kraków 2015.
- Szerszeń Tomasz, *Wszystkie wojny świata*, Gdańsk 2021.
- Szymaniak Marek, *Urobieni. Reportaże o pracy, Wołowiec 2018*.
- Ubertowska Aleksandra, *Historie biotyczne. Pomiędzy estetyką a geotraumą*, Warszawa 2020.
- Tokarski Jan, *Czy liberalizm umarł?* Kraków 2021.
- Tubylewicz Katarzyna, *Moralisci: jak Szwedzi uczą się na błędach i inne historie*, Warszawa 2017.
- Welzer Harald, *Wojny klimatyczne. Za co będziemy zabijać w XXI wieku?*, przeł. M. Sutowski, Warszawa 2010.

Strony internetowe, podcasty:

Raport o stanie świata - Autorski wybór komentarzy i relacji na temat wydarzeń na świecie: raportostaniewiata.pl

Radio Antropocenu: radio-antropocenu.simplecast.com

Skądinąd: stawiszynski.org/podcasty/skadinad

Strony i podcasty: "Tygodnika Powszechnego", "Polityki" i "Krytyki Politycznej"

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01; K_W13 K_U01; K_U05; K_U16 K_K01; K_K10	K_W01; K_W13 Student: <ul style="list-style-type: none"> • ma rozszerzoną wiedzę o miejscu i znaczeniu humanistyki wobec zachodzących współcześnie przemian społecznych, politycznych i technologicznych, a także o tradycji humanistycznej i nowych języków humanistyki (K_W01); • zna szeroko rozumiane działania artystyczne, medialne i literackie odnoszące się do wyzwań współczesnego świata (K_W13).
	Umiejętności K_U01; K_U05; K_U16

Student:

- potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z zakresu tzw. nowej humanistyki z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych dostępnych we wszystkich mediach (K_U01);
- podejmuje próby samodzielnej analizy wybranych procesów i zjawisk społecznych i kulturowych mieszczących się w zakresie tzw. nowej humanistyki (K_U05);
- potrafi opisać przebieg i swoich działań i je ocenić (K_U16).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01; K_K10

Student:

- jest gotowy, by określić zakres posiadanej przez siebie wiedzy i odbieranych treści dotyczących humanistyki, a także widzi potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego (K_K01);
- dostrzega najważniejsze wyzwania stojące współcześnie przed humanistyką - zwłaszcza w kontekście zagadnień regionalnych i międzykulturowych (K_K10).

Kontakt

monika.zolkos@ug.edu.pl